

**KLAIPĖDOS „SAULĖTEKIO“ PROGIMNAZIJS
(Įstaigos kodas 190439674)**

KIEMSARGIO DARBŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 16

**I SKYRIUS
BENDROJI DALIS**

1. Klaipėdos „Saulėtekio“ progimnazijos kiemsargiu gali dirbti asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, ir išklauses bendrą darbų saugos ir sveikatos ir darbo vietoje instruktavimus.
2. Kiemsargis privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti mokyklos darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus.
3. Periodinis kiemsargio sveikatos tikrinimas atliekamas Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka ir periodiškumu, o žinių patikrinimas (periodinis instruktavimas) atliekamas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių.
4. Papildomas kiemsargio instruktavimas atliekamas patvirtinus naują saugos ir sveikatos instrukciją arba padarius pakeitimus esančioje, įsitikinus, kad jo žinios nepakankamos, pasikeitus darbo sąlygoms, turinčioms įtakos saugai ir sveikatai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susirgus profesine liga ir kitais atvejais, kai to reikalauja įvykį tirianti komisija.
5. Kiemsargis privalo laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.
6. Kiemsargis privalo nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis.
7. Atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniams asmenims.
8. Kiemsargis privalo informuoti mokyklos direktorių, apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų, mokinių ar lankytojų saugai ir sveikatai.
9. Kiemsargis, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti mokyklos direktoriui, jeigu jis pajėgia tai padaryti.
10. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą, o prireikus iškviešti greitąją medicinos pagalbą tel.: 112.
11. Kiemsargiui, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

**II SKYRIUS
KIEMSARGIS PRIVALO**

12. Žinoti ir tiksliai vykdyti darbo tvarkos taisykles, saugiam darbui keliamus reikalavimus.
13. Mokėti suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ir kitiems nukentėjusiems nelaimingo atsitikimo metu.
14. Pastebėjus gaisrą sargas nedelsdamas turi pranešti ugniagesiams pagalbos telefonu 112, iškviešti į gaisravietę progimnazijos administracijos darbuotojus, gesinti gaisro židinį turimomis gaisro gesinimo priemonėmis.
15. Žinoti kaip jam elgtis kilus gaisrui, kur laikomos pirminės gaisro gesinimo priemonės, mokėti praktiškai jas panaudoti gaisro gesinimui.
16. Laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.
17. Informuoti progimnazijos direktorių ir jo įgaliotą asmenį apie situaciją darbo vietose ar kitose vietose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.

18. Vykdyti progimnazijos direktoriaus ir jo įgaliotų asmenų teisėtus nurodymus.

III SKYRIUS KIEMSARGIO TEISĖS

19. Reikalauti, kad progimnazijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo užtikrintų saugų darbą.

20. Nustatyta tvarka atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus sveikatai ar gyvybei, taip pat dirbti tuos darbus, kurie nesulygti darbo sutartimi ir kuriuos saugiai atlikti neišmokytas.

21. Nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.

22. Nedirbti su netvarkingomis darbo priemonėmis – apie tai informuoti progimnazijos direktorių ar jo įgaliotą asmenį.

IV SKYRIUS PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

23. Elektros srovės poveikis, esant netvarkingai elektros instaliacijai, kištukiniams lizdams, netvarkingoms elektros darbo priemonėms (žoliapjovėms, krūmapjovėms) – paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis.

24. Apkrauta, netvarkinga darbo vieta, neatsargiai elgiantis, galimi užkliuvimai.

25. Žiemos sezono metu, valant teritoriją galimi paslydimai.

26. Kritimai iš viršaus traumuojant kiemsargį.

27. Aštrūs daiktai, briaunos – galima įsipjauti, įsidurti.

28. Netvarkingi darbo įrankiai ir priemonės, šerpetoti, nelygūs įrankių kotai – galimos plaštakų traumos.

29. Neapsaugotos besisukančios mechanizmų dalys.

30. Naudojimas netvarkingomis kopėčiomis (pjaustant šakas), dėl jų lūžimo įvyksta traumos.

31. Kopėčių naudojimas, nesilaikant kopėčių eksploatavimo taisyklių – galimas kritimas nuo kopėčių, gali įvykti traumos, sužeidimai.

32. Leidžiamų kėlimo normų nesilaikymas – galimas kūno raumenų patempimas – vienkartinio keliamo ir pernešamo krovinio masė neturi viršyti vyrams 30 kg, moterims – 10 kg.

33. Netinkamas mikroklimatas darbo vietoje (nepalankios meteorologinės sąlygos).

34. Dulkės, alergiškai veikiančios organizmą – galimi uždegimai, alerginės ir profesinės ligos.

V SKYRIUS KIEMSARGIO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

35. Sutvarkyti darbo drabužius, asmenines saugos priemones – visos sagos turi būti užsegtos, rankogaliai užsegti.

36. Patikrinti darbo įrankius (kibirus, kastuvus, grėblius, ledo kirtiklius, šluotas) – netvarkingais įrankiais dirbti negalima.

37. Įrankių mediniai kotai turi būti lygūs, be įskilimų ar atskilimų, lakuoti arba dažyti ir ne ilgesnis kaip 1,5 m.

38. Apžiūrėti valomą teritoriją, įsitikinti ar nėra neuždengtų šulinių, duobių, nutrauktų elektros oro linijų.

39. Jei aptikti pažeidimai, tą vietą aptverti ir skubiai pranešti administracijai.

40. Naudotis elektros ir mechaniniais prietaisais leidžiama tik susipažinus su jų saugiais eksploatavimo būdais.

VI SKYRIUS KIEMSARGIO VEIKSMAI DARBO METU

41. Įrankius naudojant pagal reikalavimus teritoriją iššluoti, nupjauti žolę, nugrėbti, kad ant neliktų kokių nors aštrių daiktų, šiukšlių, lapų.
42. Žiemos metu barstant slydžius šaligatvius, takelius – saugotis paslydimų.
43. Nukasti nuo šaligatvių, takelių, mašinų stovėjimo aikštelių sniegą – pagal reikalavimus naudojant kastuvą.
44. Skečiamosios kopėčios turi būti išbandytos, aprūpintos neslystančiais antgaliais, sukabintos specialiu kabliu, kad pačios neišsiskęstų.
45. Pasilipti ant kopėčių (pjaustant šakas) galima į tokį aukštį, kad paskutinė viršutinė pakopa būtų ne žemiau krūtinės lygio.
46. Dirbant ant kopėčių didesniame kaip 1,3 m aukštyje, reikia naudotis kopėčiomis su aikštele, aptverta apsaugine tvorele.
47. Kiemsargiui draudžiama liesti rankomis arba įrankiais judančias mechanizmų detales, elektros laidus ir kitą įrangą, kurioje yra įtampa.
48. Teritorijos valymui, šiukšlių ir dulkių nupūtumui naudoti suspaustą orą.
49. Stotis ant šildymo, santechinių įrenginių, atsitiktinių pakylų (dėžių ir pan.).
50. Nepalikti be priežiūros darbo įrankių.
51. Draudžiama dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, toksinių medžiagų.

VII SKYRIUS ELEKTROSAUGOS REIKALAVIMAI

52. Draudžiama liesti drėgnu šepėčiu, šluota, grėbliu arba rankomis elektros laidus, kištukinius lizdus, jungiklius, elektros įrenginius, atidaryti paskirstymo dėžutes ir skydelius.
53. Darbo priemonės naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus.
54. Mechaniniai ir elektros prietaisai turi būti techniškai tvarkingi, su nepažeista izoliacija, lanksčiu laidu ir nepažeista šakute.
55. Pernešti elektrinius prietaisus galima tik už rankenos, draudžiama juos tempti paėmus už elektros laido.
56. Kiemsargiui draudžiama pačiam remontuoti mechaninius ir elektros prietaisus.
57. Pastebėjus teritorijoje elektrosaugos pažeidimus, nedelsiant nutraukti darbą ir informuoti progimnazijos direktorių ar jo įgaliotą asmenį.

VIII SKYRIUS GAISRINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

58. Vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui.
59. Rūkyti gimnazijos patalpose ir teritorijoje draudžiama.
60. Pastebėjus darbo metu netvarkingus kabelius, elektros kištukinius lizdus, nutraukti darbą ir skubiai pranešti progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.
61. Kilus gaisrui nedelsiant išjungti elektros prietaisus iš elektros tinklo, iškviesti ugniagesius pagalbos telefonu 112.
62. Pradėti gesinti gaisrą turimomis priemonėmis, informuoti progimnazijos direktorių ar jo įgaliotą asmenį apie gaisrą.

IX SKYRIUS

VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

63. Jeigu darbo metu įvyko avarija (liejasi vanduo, jaučiamas dujų kvapas, dingo elektros energija ir kt.) reikia tuojau pat nutraukti darbą, pranešti apie įvykį progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.

64. Jeigu įvyko nelaimingas atsitikimas, reikia nedelsiant suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ar kitiems nukentėjusiems ir pranešti apie įvykį progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.

65. Kiemsargiui darbo metu susižeidus nors ir nelabai sunkiai, įvykio negalima nuslėpti, apie jį reikia pranešti progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.

66. Jeigu darbo metu kilo gaisras, reikia iškviešti ugniagesius pagalbos telefonu 112, progimnazijos direktorių ir gesinti gaisro židinį turimomis priemonėmis.

67. Jeigu kiemsargį ištiko nelaimingas atsitikimas pakeliui į darbą arba iš darbo, jis pats arba per kitus asmenis privalo pranešti apie įvykį progimnazijos direktoriui ir nurodyti įvykio aplinkybes bei pasekmes.

X SKYRIUS

VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

68. Patikrinti, ar neliko įjungtų elektros prietaisų, gaisrą sukeliančių medžiagų ir priemonių.

69. Sudėti įrankius, inventorių, darbo drabužius į tam skirtą vietą.

70. Apie pastebėtus sutrikimus, gedimus, trūkumus ir apie priemones, kurių imtasi jiems pašalinti, pranešti progimnazijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui.
